NAUDVARIO KAPINYNAS

Rytis ŠIAULINSKAS

2003 m. birželio mėnesį pratęsti tyrinėjimai Naudvario kapinyne (A 1745) (Jurbarko r., Viešvilės sen.), pradėti 2001 m. (žr. *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 132–133; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 106–108). Tyrinėjimai finansuoti pagal KVAD acheologinių tyrinėjimų programas.

Iš viso 2003 m. ištirtas 128 m² plotas.

Perkasa 6. Ant kalvos, esančios kapinyno teritorijos PV dalyje, ištirta dalis kapinyną kertančios kvartalinės linijos. Šioje perkasoje rasta 320 skaldyto titnago fragmentų bei 60 lipdytų keraminių šukių, kurių daugumą sudaro smulkios neregistruojamos šukelės. Šukės ir titnagai rasti tuoj po miškožemiu buvusio 10–15 cm storio rusvai gelsvo smėlio sluoksnyje.

Perkasa 7. Tirta apardyta kapinyno dalis, esanti ŠR kalvos viršūnėje, kur į paviršių buvo iškelti dideli akmenys, degintiniai kaulai ir lipdytos keramikos fragmentai. Šioje perkasoje rasta:

Griautinis kapas 8. Iškart po velėna pasirodė akmenų grindinėlis (39:3 pav.). Akmenys krauti vienu aukštu, išorinėje grindinio dalyje, Š ir ŠV pusėje, krauti didesni akme-

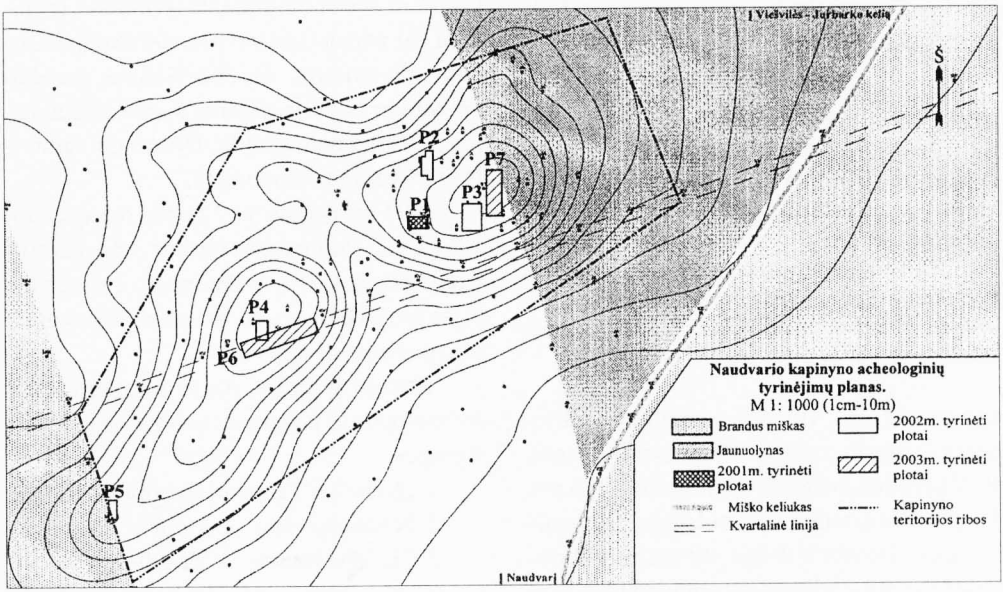

38 pav. Naudvario kapinyno archeologinių tyrinėjimų 2003 m. situacijos planas. M1:1000. *R. Šiaulinsko brėž.*

Fig. 38. Situational plan of the archaeological investigations of the Naudvaris cemetery in 2003. M1:1000.

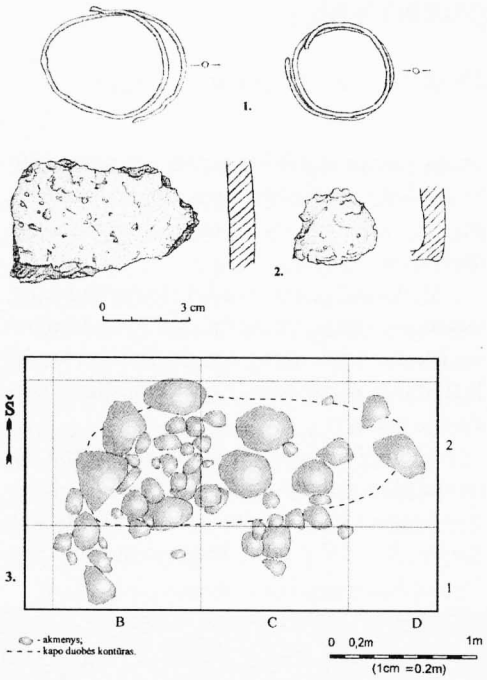

39 pav. Naudvario kapinynas. Perkasa 7, kapas 8 (griautinis): 1 – įvijiniai antsmilkiniai, 2 – kapo duobės užpilde aptikta keramika, 3 – virš kapo buvęs akmenų grindinys. *S. Mikšaitės pieš.* (1–2), *R. Šiaulinsko brėž.* (3).

Fig. 39. Naudvaris cemetery. Trench 7, grave 8 (inhumation): 1 – spiral temple ornaments, 2 – ceramics found in the grave pit filling, 3 – former stone pavement over the grave.

nys (iki 42 cm), vidinėje – smulkesni. Grindinys – ištęsto, netaisyklingo ovalo formos, R–V kryptimi jo ilgis 200 cm, plotis – 156 cm. Po akmenų grindinėliu atsidengė pilko smėlio dėmė. Dėmės V dalyje, 80 cm gylyje, rasti du bronziniai įvijiniai antsmilkiniai – 3,5 cm ir 4x4,5 cm skersmens, dviejų įvijų, pagaminti iš 1,9–2 mm apvalaus skerspjūvio vielos (39:1 pav.). Šalia antsmilkinių rasta organinės medžiagos (žmogaus kaulai turbūt nedeginti). Atsižvelgiant į įkapių vietą galima teigti, kad mirusysis palaidotas galva į V. Kapo duobė – 87 cm gylio, matuojant nuo pirminio perkasos paviršiaus, duobės dugnas plokščias, suapvalintais kampais.

Š perkasos dalyje, jau ant pirminio perkasos paviršiaus, užfiksuotas didelis kiekis degintinių kaulų, lipdytos keramikos bei skaldyto titnago fragmentų. Šie radiniai aptikti maišytoje tamsioje žemėje. Perkastų žemių duobė buvo iki 1,5–1,65 m gylio, apie 2 m pločio ir iki 3 m ilgio, užpildyta tamsiomis žemėmis, jose rasta 5–7 sudaužytų keraminių lipdytų indų – urnų (?) fragmentai (39:2 pav.), didelis kiekis degintinių kaulų (atiduoti antropologiniams tyrimams, rezultatai dar nepateikti) bei per 100 skaldyto titnago fragmentų. Duobė iškasta gerokai vėliau nei buvo laidojama šiame kapinyne, jos paskirtis nenustatyta. Duobė dėl laiko ir lėšų trūkumo tirti nebaigta.

2003 m. perkasoje 7 rastus titnagus apžiūrėjęs G. Piličiauskas nustatė, kad dalis titnagų aiškiai skaldyta žmogaus. Tyrinėtame plote turėjo būti suskaldyti ne mažiau kaip 2 titnago žaliavos gabalai.

Titnago radinius pagal tipologinius ir technologinius požymius galima suskirstyti į 4 grupes:

1. „Kalteliai“, gaminti kieto mušimo būdu.
2. Nuoskalos nuo „kaltelių“.
3. Skeltės. Rastos tik 2 skeltelės, jos buvo nuskeltos atsitiktinai, t. y. nenaudojant akmens amžiaus skeltinių technikos.
4. Žaliavos gabalų nuoskalos ir jų frag-

mentai, apskaldytų žaliavos gabalėlių fragmentai.

Griautinis kapas, suardytų degintinių kapų liekanos, kaip ir kapai, tirti 2001 ir 2002 m., datuojami I tūkst. pr. Kr. Tiriant kapinyno teritoriją rasti skaldyto titnago ir keramikos fragmentai taip pat datuojami I tūkst. pr. Kr. Kapinyno tyrimai ateityje bus tęsiami.

NAUDVARIS CEMETERY

In 2003 in the Naudvaris cemetery (Jurbarkas district) the archaeological explorations were continued. An inhumation with a stone pavement over it was uncovered. The grave contained two bronze spiral temple ornaments. Furthermore, the remains of at least 6 destroyed graves were unearthed. The uncovered graves, as well as the whole cemetery is dated back to the 1st millennium B.C.